

- Uvod • Uzroci • Simptomi i dijagnoza • Liječenje

Uvod

Pod pojmom zlostavljanje djeteta smatramo tjelesno, duševno ili spolno zlostavljanje. Zanemarivanjem djeteta smatra se stanje kada se djetetu ne pruža odgovarajuća hrana, odjeća, dom ili ljubav.

Svake se godine više od milion djece u SAD-u zlostavlja ili zanemaruje. Oko 20% djece koja se fizički zlostavlja trajno su oštećena, a oko 1200 umire svake godine. Većina djece su mlađa od 5 godina, a 50% djece mlađa je od godine dana. Procjenjuje se da se svake godine oko 200.000 djece spolno zlostavlja. Odrasla osoba koja spolno zlostavlja dijete najčešće je član uže obitelji. Spolni kontakt djeteta i krvnog srodnika naziva se incest.

Oko 25% slučajeva zlostavljanja ili zanemarivanja događa se u djece mlađe od 2 godine. Jednako su pogođeni i djevojčice i dječaci. Zanemarivanje je oko 10-15 puta učestalije od zlostavljanja. Zanemarivanje je 12 puta učestalije u djece koja žive u siromaštvu.

Uzroci

Zlostavljanje se događa kada roditelji ili staratelji ne mogu kontrolirati svoje ponašanje.

Četiri činioca dovode do češćeg gubitka kontrole:

- Roditelj koji ima psihičke probleme, kao što su poremećaj ličnosti, nizak stepen samopouzdanja ili uzima drogu ili alkohol
- Dijete se može razlikovati od ostale djece (hiperaktivno, hendikepirano)
- Neodgovarajuća emocionalna potpora obitelji, susjeda ili prijatelja
- Krize se mogu dogoditi u slučaju gubitka novca ili posla

Zanemarivanje se najčešće događa u obiteljima koje imaju puno problema. Uzimanje droge ili alkohola ili hronične bolesti mogu dovesti do financijskih poteškoća, koje dovode do neodgovarajućeg hranjenja i pažnje djeteta. Odlazak jednog roditelja može dovesti do zanemarivanja od strane drugog roditelja.

Simptomi i dijagnoza

Zlostavljanje može dovesti do prepoznatljivih promjena u ponašanju djeteta i zlostavljača.

- Roditelj izgleda ravnodušan premda je dijete vidljivo ozlijeđeno.
- Roditelj je nesklon da opiše doktoru ili prijateljima način na koji se dogodila ozljeda, s time da način ozljede mijenja gotovo svaki put kada prepričava događaj.
- Ozljeda može biti neobična za dob djeteta.

U djeteta u kojeg se fizičko zlostavljanje stalno ponavlja možemo vidjeti znakove novih i starih ozljeda. Često vidimo modrice, opekotine i ožiljke. Opekotine od cigareta i vrele vode mogu se vidjeti na rukama i nogama. Teže ozljede usta, očiju, mozga ili unutrašnjih organa često su prisutne ali nisu vidljive. U djeteta mogu biti prisutni i prelomi kostiju.

Malo djeteta koje je spolno zlostavljano može zbog fizičkih ozljeda imati poteškoće u hodaњу i sjedenju. Može doći do razvoja infekcije mokraćnog puta, iscjetka iz vagine ili spolno prenosivih bolesti. Često nema vidljivih fizičkih ozljeda. Dijete je često iritirano ili plašljivo ili spava na mahove. Doktorima, policiji ili rođacima teško je dobiti određene podatke od djeteta, budući da se djeci često prijete daljnjim zlostavljanjem u slučaju da nekome ispričaju taj događaj.

Dijete koje se zanemari može biti neuhranjeno, umorno, prljavo ili neodgovarajuće obučeno. U posebnim slučajevima dijete može živjeti samo. Zanemareno dijete može umrijeti od izgladnjelosti ili prepuštenosti samom sebi.

Roditelji često zanemare redovne preventivne preglede stomatologa i doktora, što može dovesti do toga da dijete nije cijepljeno. Roditelji također mogu odgađati da bolesnom djetetu pruže potrebnu liječničku pomoć.

Dojenče koje je zlostavljano ili zanemareno često se fizički i emocionalno ne razvija na vrijeme. Dojenče koje je lišeno roditeljske ljubavi može izgledati bezosjećajno ili nezainteresirano za okolinu. Može se pogrešno dijagnosticirati kao mentalno retardirano ili fizički bolesno. Zbog nedostatka pažnje socijalni razvoj i razvoj govora mogu biti neodgovarajući za dob. Malo dijete može biti nepovjerljivo i izuzetno anksiozno. Starije dijete često ne pohađa redovito školu ili ne izvršava školske zadatke. Može imati problema u odnosu prema svojim školskim vršnjacima ili učiteljima.

Liječenje

Zlostavljano ili zanemarivano dijete potrebno je smjestiti u bolnicu. Profesionalni socijalni radnici moraju saznati o stanju u obitelji. U velikom broju zajednica tim za liječenje sastoji se od: socijalnog radnika, psihijatra i pedijatra koji pružaju pomoć djetetu i obitelji.

Doktori i medicinske sestre obavezni su odmah prijaviti lokalnom centru za zbrinjavanje djece svaki slučaj u kojem sumnjaju da je dijete zlostavljano ili zanemareno. Brzi izvještaj također se zahtjeva i od ljudi koji su odgovorni za staranje nad djecom mlađom od 18 godina kao što su učitelji, socijalni radnici, policija i sudstvo. Svaki bi građanin trebao prijaviti slučajeve ako zna ili sumnja na zlostavljanje ili zanemarivanje djece, ali to nije njegova obveza.